

Oikeustapauskokoelma

Yhdistetyt asiat C-628/10 P ja C-14/11 P

Alliance One International Inc., aiemmin Standard Commercial Corp.

ja

Standard Commercial Tobacco Co. Inc.

vastaan

Euroopan komissio

ja

Euroopan komissio

vastaan

Alliance One International Inc. ym.

Muutoksenhaku — Kilpailu — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — Raakatupakan oston ja ensijalostuksen markkinat Espanjassa — Hintojen vahvistaminen ja markkinoiden jakaminen — EY 81 artiklan rikkominen — Tytäryhtiöiden kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevän toiminnan lukeminen niiden emoyhtiöiden syyksi — Syyttömyysolettama — Puolustautumisoikeudet — Perusteluvollisuus — Yhdenvertainen kohtelu

Tuomion tiivistelmä

- Kilpailu — Yhteisön kilpailusäännöt — Rikkomiset — Vastuuseen joutuminen — Emoyhtiö ja tytäryhtiöt — Taloudellinen kokonaisuus — Arviointiperusteet — Olettama siitä, että emoyhtiö käyttää ratkaisevaa vaikutusvaltaa kokonaan omistamiinsa tytäryhtiöihin — Komission mahdollisuus vahvistaa olettaessa tosiseikoilla, joilla pyritään osoittamaan ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallinen käyttö — Komission velvollisuus noudattaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta*

(EY 81 artiklan 1 kohta)

- Muutoksenhaku — Valitusperusteet — Perustelujen puutteellisuus — Edellytykset, joiden täytyessä unionin yleisen tuomioistuimen perustelut saavat olla implisiittisiä*

(SEUT 256 artikla; Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 36 artikla ja 53 artiklan ensimmäinen kohta)

- Toimielinten säädökset, päätökset ja muut toimet — Perustelut — Perusteluvollisuuden laajuus — Kilpailusääntöjen soveltamisesta tehty päätös — Useita adressaatteja koskeva päätös — Päätös, jolla emoyhtiön katsotaan olevan vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisesta — Komissio ei voi esittää oikeudenkäyntimenettelyn aikana todisteita, joilla pyritään osoittamaan emoyhtiön vastuu mutta joita ei ole mainittu kyseisessä päätöksessä*

(SEUT 101 artikla ja SEUT 296 artikla)

4. *Muutoksenhaku — Valitusperusteet — Tosiseikkojen virheellinen arviointi — Tutkimatta jättäminen — Unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin ei kuulu unionin yleisen tuomioistuimen suorittaman tosiseikkojen arvioinnin valvonta, paitsi jos tosiseikat on otettu huomioon vääristyneellä tavalla*

(SEUT 256 artikla; Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäinen alakohta)

5. *Kilpailu — Yhteisön kilpailusäännöt — Rikkomiset — Vastuuseen joutuminen — Emoyhtiö ja tytäryhtiöt — Tytäryhtiö, jonka omistavat yhdessä kaksi yhtiötä, joista yksi on myös toisen emoyhtiö — Taloudellinen kokonaisuus — Arviointiperusteet*

(EY 81 artiklan 1 kohta)

6. *Muutoksenhaku — Valitusperusteet — Peruste, joka esitetään ensimmäistä kertaa vasta muutoksenhaun yhteydessä — Tutkimatta jättäminen*

(Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artikla)

1. Sellaisessa erityistapauksessa, jossa emoyhtiö omistaa kokonaan tytäryhtiönsä, joka on rikkonut unionin kilpailusääntöjä, yhtäältä tällä emoyhtiöllä voi olla ratkaiseva vaikutusvalta tytäryhtiön menettelyyn ja toisaalta on olemassa kumottavissa oleva olettama, jonka mukaan kyseinen emoyhtiö todella vaikuttaa siihen näin. Näissä olosuhteissa riittää, että komissio osoittaa emoyhtiön omistavan täysin tytäryhtiön, jotta voidaan olettaa, että emoyhtiö vaikuttaa tosiasiallisesti ratkaisevasti tämän tytäryhtiön liiketoimintapolitiikkaan. Tämän perusteella komissio voi katsoa, että emoyhtiö on yhteisvastuussa tytäryhtiölleen määrätyn sakon maksamisesta, ellei emoyhtiö, jonka asiana on kumota tämä olettama, esitä riittäviä todisteita sen osoittamiseksi, että tytäryhtiö toimii itsenäisesti markkinoilla.

Komission ei kuitenkaan ole tukeuduttava yksinomaan tähän olettamaan. Mikään ei nimittäin estä komissiota osoittamasta sitä, että emoyhtiö käyttää tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa tytäryhtiössään, muilla todisteilla tai muilla todisteilla yhdistettynä kyseiseen olettamaan.

Yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää kuitenkin, että kun komissio käyttää erityistä menetelmää ratkaistakseen, onko emoyhtiöiden, joiden tytäryhtiöt ovat osallistuneet samaan kartelliin, katsottava olevan vastuussa tästä kilpailusääntöjen rikkomisesta, sen on käytettävä perusteena samoja arviointiperusteita kaikkien näiden emoyhtiöiden tapauksissa, jos erityisistä olosuhteista ei muuta johdu. Kun siis komissio päättää katsoa emoyhtiöiden olevan vastuussa ainoastaan silloin, kun todisteet vahvistivat olettaman ratkaisevan vaikutusvallan tosiasiallisesta käyttämisestä tytäryhtiöissä (nk. ”kaksinkertaisen perustan” menetelmä), ja se luopuu soveltamasta pelkkää ratkaisevan vaikutusvallan olettamaa, komissio ei voi katsoa emoyhtiön olevan yhteisvastuussa tytäryhtiölleen määrätyn sakon maksamisesta pelkästään kyseessä olevan olettaman perusteella ja kohdella sitä syrjivästi muihin emoyhtiöihin nähden.

(ks. 46–50 ja 55–57 kohta)

2. Ks. tuomion teksti.

(ks. 64 kohta)

3. Silloin, kun unionin kilpailuoikeuden sääntöjen soveltamispäätös koskee useita adressaatteja ja sitä, kuka on vastuussa rikkomisesta, siihen on sisällyttävä riittävät perustelut kunkin adressaatin ja erityisesti niiden adressaattien osalta, joiden tämän päätöksen mukaan on katsottava olevan

rikkomisesta vastuussa. Tytäryhtiönsä toiminnasta vastuussa olevaksi katsotun emoyhtiön osalta tällaisen päätöksen on siis lähtökohtaisesti sisällettävä perustelut, joiden nojalla tämän yhtiön voidaan katsoa olevan vastuussa kilpailusääntöjen rikkomisesta.

Komission puolustautumisoikeudet eivät anna sille oikeutta puolustaa riidanalaisen päätöksen laillisuutta syrjintäväitteitä vastaan esittämällä oikeudenkäyntimenettelyn aikana todisteita, joilla pyritään osoittamaan emoyhtiön vastuu mutta joita ei ole mainittu kyseisessä päätöksessä.

(ks. 75 ja 79 kohta)

4. Ks.tuomion teksti.

(ks. 84 ja 85 kohta)

5. Kilpailuoikeuden alalla se, että kaksi toisistaan riippumatonta emoyhtiötä käyttää yhteistä määräysvaltaa tytäryhtiönsä, ei lähtökohtaisesti estä komissiota toteamasta yhden näistä emoyhtiöistä ja kyseessä olevan tytäryhtiön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta. Tämä pätee, vaikka tämä emoyhtiö omistaa pienemmän osuuden tytäryhtiön osakekannasta kuin toinen emoyhtiö. Sitä suuremmalla syyllä emoyhtiön ja sen tytäryhtiön, joka on itse kilpailusääntöjä rikkoneen yhtiön emoyhtiö, voidaan molempien katsoa muodostavan taloudellisen kokonaisuuden kilpailusääntöjä rikkoneen yhtiön kanssa.

Komissio voi lisäksi osoittaa sakkojen määräämistä koskevan päätöksen EY 81 artiklaa rikkoneen tytäryhtiön emoyhtiölle ilman, että sillä olisi velvollisuutta osoittaa tämän emoyhtiön itse osallistuneen rikkomiseen, edellyttäen, että emoyhtiö käyttää tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa tämän tytäryhtiön liiketoimintapolitiikassa. Tästä seuraa, ettei pelkästään se, että emoyhtiö ja sen tytäryhtiö käyttävät tietyllä ajanjaksolla ainoastaan yhteistä määräysvaltaa tytäryhtiössä, joka on rikkonut kilpailusääntöjä, estä toteamasta, että nämä yhtiöt muodostavat taloudellisen kokonaisuuden, edellyttäen, että osoitetaan, että nämä kaksi emoyhtiötä käyttävät tosiasiallisesti ratkaisevaa vaikutusvaltaa sen tytäryhtiön, joka on rikkonut kilpailusääntöjä, liiketoimintapolitiikassa.

(ks. 101–103 kohta)

6. Ks.tuomion teksti.

(ks. 111 kohta)